

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2346

av Finn Bengtsson m.fl. (M)

Utvecklat stöd till företagshälsovården

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett utvecklat stöd till företagshälsovårdens verksamhet för bl.a. ett bättre arbetsmiljöarbete.

Motivering

Företagshälsovården (FHV) är en verksamhet som borde kunna ta ett ännu större ansvar än idag för förbättringar inom arbetsmiljön. Detta innefattar förebyggande medicinskt arbete på arbetsplatserna i samråd med arbetsgivare och arbetstagare, men även medicinskt inriktat fokus på den enskilda arbetstagarens förutsättningar för att klara av och må väl av specifika arbeten och arbetsituationer samt tidiga insatser inriktat på olika typer av rehabiliteringsåtgärder. Den på detta sätt arbetsplatsinriktade rehabiliteringen hanteras sannolikt mest professionellt av en utbyggd, moderniserad företagshälsovård framför om samma resurser skulle satsas på Arbetsförmedlingen eller hälso- och sjukvården i allmänhet där oftast inte samma kunskap om arbetsplatsernas och de specifika arbetenas villkor finns.

Inom dagens regelverk får vanligen sjukvårdshuvudmännen (landstingen) patienter remitterade till sig för ställningstagande från FHV, om den finns tillgänglig, vilket inte alltid är fallet. Men när FHV definierat sjukdomsrelaterade problem så har de inte sällan just en relation till arbetsplatsen eller arbetsmiljön. Landstingens primärvård som vanligen är mottagare av sådant remissflöde har inte den kunskap om arbetssituation och arbetsmiljö som FHV har, och har redan en uppsjö andra medicinska uppdrag att ansvara för som inte har med arbetsplats eller arbetsmiljö att göra. Intresset för att möta

denna typ av remitterade patienter hos primärvården blir därför begränsat, ur vilket en brist på engagemang för en mera sammansatt och komplex grundproblematik lätt uppstår. Detta är en mycket otillfredsställande ordning, som inte möter de stora behov av förebyggande och rehabiliterande medicinska insatser som behöver utvecklas i takt med en ständigt föränderlig arbetsmarknad.

Till detta resonemang bör läggas att företagsläkarutbildningen har, internationellt sett (då benämnt som "occupational medicine"), varit mycket eftersatt i Sverige med delvis annat fokus på teoretisk yrkesmedicin och dess ingångar i arbetsmiljöfrågeställningar snarare än på arbetslivets, arbetsuppgifternas och arbetsplatsernas medicinska förutsättningar för utveckling av en bättre arbetsmiljö.

Mot bakgrund av detta vill vi att regeringen återkommer med förslag på hur FHV kan ges ett tydligare ansvar för det förebyggande arbetsmiljöarbetet, men även för utökade möjligheter till arbetsplatsinriktad rehabilitering. En institutionell hemvist för FHV bör skapas centralt inom ramen för Arbetsmiljöverkets ansvar och det bör övervägas att göra det obligatoriskt för arbetsgivare att ansluta sig till en FHV, som i sin tur bistår arbetsgivaren med medicinskt inriktat arbetsmiljöarbete samt avlastar arbetsgivaren från mycket av sitt praktiska rehabiliteringsansvar. Små arbetsgivare kan då gå samman till motsvarigheter av företagsringar som delar på en FHV-enhets kompetens att hjälpa dem med deras arbetsgivaransvar för rehabiliteringsåtgärder.

Bildandet av en mera generellt tillgänglig FHV-verksamhet bör övervägas finansieras som ett delat ansvar mellan staten och parterna på arbetsmarknaden (även arbetstagarparten har naturligtvis ett stort intresse i att detta etableras). Staten kan då med större rätt kräva att arbetsgivarna tar ett långtgående medicinskt förebyggande arbetsmiljö- och rehabiliteringsansvar via de nybildade FHV-enheterna, utan att för den sakens skull en direkt börda läggs på arbetsgivarna/företagen för detta som har svårt att leva upp till ett sådant ansvar i praktiken.

Dessa många nya FHV-enheter kommer i sin tur istället för som nu kunna ta emot remisser från sjukvårdshuvudmännens organisation (främst primärvården) när det gäller förmodad arbetsplatsrelaterad sjukdomsproblematik, och man vänder på så vis dagens "negativa" remissflöde från FHV till landstingen till att bli ett remitterande från landstingen till FHV där sannolikt större kompetens och därmed engagemang för en sammansatt medicinsk och arbetsplats- och arbetsmiljöfråga finns.

En ny sådan FHV-organisation kan förhoppningsvis skapa både ett intresse och en förändring för hur ”företagsläkeri” bör bedrivas i framtiden. En sådan ”reformerad” företagsläkarkår förutsätta också ha betydligt bättre möjligheter till att bedriva arbetslivsinriktad forskning och utveckla bättre kunskaper än vi har idag kring uppkomsten av arbetsskador och arbetssjukdomar, och därmed hur dessa bäst kan förebyggas med aktivt arbetsmiljöarbete.

Inom ramen för förväntade förslag från den parlamentariska socialförsäkringsutredningen på en förändrad arbetsskadeförsäkring i framtiden, kan stöd för att etablera en FHV-organisation likt den ovan beskrivna komma att utgöra en ovärderlig resurs för att möta de många problem och tillkortakommanden som redan identifierats i dagens dåligt fungerande system.

Finn Bengtsson (M)

Boriana Åberg (M)

Jan R Andersson (M)

Hans Rothenberg (M)